

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 21.02.1968, sp. zn. 8 Tz 10/68, ECLI:CZ:NS:1968:8.TZ.10.1968.1

Číslo: 25/1968

Právní věta: I. Páchatelom aj spolupáchatelom trestného činu skrátenia dane podľa § 148 tr. zák. môže byť nielen subjekt dane (poplatku), ale ktokoľvek, kto svojím úmyselným konaním spôsobí, že zákonná daň (poplatok) nebola jemu alebo aj inému subjektu dane (poplatku) vymeraná buď vôbec, alebo nie v zákonnej miere a daň tak bola skrátená v značnom rozsahu. Subjekt dane a subjekt trestného činu skrátenia dane nemusia byť totožní a nemožno preto zamieňať daňovú zodpovednosť (povinnosť zaplatiť daň) a trestnú zodpovednosť za skrátenie dane. U spolupáchatelstva trestného činu skrátenia dane podľa § 148 tr. zák. je lahostajné, či subjektom dane boli všetci spolupáchatelia alebo len niektorí z nich alebo či subjektom dane bola osoba rozdielna od spolupáchatelov. Je tiež lahostajné, či subjektom dane bol každý spolupáchatel do celej výšky skrátenej dane alebo len do jej časti.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 21.02.1968

Spisová značka: 8 Tz 10/68

Číslo rozhodnutí: 25

Číslo sešitu: 6

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Daně

Předpisy: 140/1961 Sb. § 148

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 25/1968 sb. rozh.

I. Páchatelom aj spolupáchatelom trestného činu skrátenia dane podľa § 148 tr. zák. môže byť nielen subjekt dane (poplatku), ale ktokoľvek, kto svojím úmyselným konaním spôsobí, že zákonná daň (poplatok) nebola jemu alebo aj inému subjektu dane (poplatku) vymeraná buď vôbec, alebo nie v zákonnej miere a daň tak bola skrátená v značnom rozsahu.

Subjekt dane a subjekt trestného činu skrátenia dane nemusia byť totožní a nemožno preto zamieňať daňovú zodpovednosť (povinnosť zaplatiť daň) a trestnú zodpovednosť za skrátenie dane.

U spolupáchatelstva trestného činu skrátenia dane podľa § 148 tr. zák. je lahostajné, či subjektom dane boli všetci spolupáchatelia alebo len niektorí z nich alebo či subjektom dane bola osoba

rozdielna od spolupáchateľov. Je tiež ľahostajné, či subjektom dane bol každý spolupáchateľ do celej výšky skrátenej dane alebo len do jej časti.

(Rozsudok Najvyššieho súdu z 21. februára 1968, [8 Tz 10/68.](#))

Obžalobou okresného prokurátora v Trnave sp. zn. 1 Pv 93/67 z 13. 7. 1967 boli obžalovaní A, B, C a D stíhaní pre spolupáchateľstvo na trestnom čine skrátenia dane podľa § 9 ods. 2, § 148 ods. 1, 2 písm. a) tr. zák. preto, že v auguste 1966 odpredali manželom Z rodinný dom za 115 000,- Kčs, do kúpnopredajnej zmluvy z 26. 8. 1966 však uviedli kúpnu cenu iba 36 000,- Kčs a skrátili tak poplatok z prevodu nehnuteľnosti o 6990,- Kčs.

Rozsudkom Okresného súdu v Trnave z 18. augusta 1967 sp. zn. T 124/67 bol tento skutok obžalovaných kvalifikovaný ako spolupáchateľstvo na trestnom čine skrátenia dane podľa § 9 ods. 2, § 148 ods. 1 tr. zák. a obžalovaní boli za tento trestný čin odsúdení na podmienené tresty odňatia slobody.

V dôvodoch tohto rozsudku okresný súd uviedol, že i keď každý z obžalovaných zodpovedá podľa príslušných predpisov len za poplatok zo svojho vlastníckeho podielu, trestne zodpovedajú všetci spoločne za celý skrátený poplatok, pretože tento skrátili spoločným konaním. Bez spoločnej dohody všetkých štyroch obžalovaných k uvedeniu nižšej kúpnej ceny do kúpnopredajnej zmluvy a ku skráteniu poplatku ani nemohlo dôjsť. Prísnejšiu kvalifikáciu podľa § 148 ods. 2 písm. a) tr. zák. okresný súd nepoužil preto, lebo „čin bol spáchaný štyrmi obžalovanými, z ktorých je každý páchatelom a žiadne iné osoby sa na spáchaní trestného činu nepodielali“.

Na odvolanie obžalovaných Krajský súd v Bratislave uznesením z 5. októbra 1967 sp. zn. 7 To 361/67 podľa § 257 písm. a) tr. por. rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a trestnú vec obžalovaných postúpil ako priestupok vo finančnom hospodárstve podľa § 14 písm. c) zák. č. 60/1961 Zb. Mestskému národnému výboru v P. Krajský súd v Bratislave mal podľa dôvodov tohto rozhodnutia za nesporné, že obžalovaní boli podielovými spoluvlastníkmi rodinného domu, že tento odpredali manželom Z za 115 000,- Kčs a že s vedomím všetkých obžalovaných bola do kúpnopredajnej zmluvy, ktorú všetci obžalovaní podpísali, uvedená kúpna cena len 36 000,- Kčs a tým došlo k skráteniu poplatku z prevodu nehnuteľnosti. Otázku, či každý z obžalovaných trestne zodpovedá za celý skrátený poplatok, alebo len za skrátený poplatok pripadajúci na jeho spoluvlastnícky podiel, riešil krajský súd tak, že aj trestne zodpovedá každý z obžalovaných len za skrátenie poplatku z prevodu nehnuteľností pripadajúceho na jeho spoluvlastnícky podiel, to je každý len za 1747,50 Kčs. Podľa názoru krajského súdu je treba aj pri ustáľovaní trestnej zodpovednosti vychádzať z príslušných predpisov zákona č. 24/1964 Zb. o notárskych poplatkoch a vyhl. č. 25/1964 Zb., podľa ktorých každý z podielových spoluvlastníkov platí poplatok z prevodu nehnuteľností len zo svojho podielu. Pretože žiadny z obžalovaných neskrátil potom poplatky vo väčšom rozsahu, je ich skutok len priestupkom podľa § 14 písm. c) zák. č. 60/1961 Zb., ktorý prislúcha prejednať Mestskému národnému výboru v P.

Toto právoplatné uznesenie krajského súdu napadol v lehote uvedenej v § 272 tr. por. generálny prokurátor sťažnosťou pre porušenie zákona, v ktorej vytkol, že právny názor krajského súdu je nesprávny, pretože krajský súd zamieňa majetkovú a trestnoprávnú zodpovednosť obžalovaných. V danom prípade bola daň (poplatok z prevodu nehnuteľností) skrátená spoločným konaním všetkých obžalovaných a z hľadiska trestnej zodpovednosti je ľahostajné, že každý z nich je subjektom len časti poplatku. Generálny prokurátor navrhol nápravu vadného rozhodnutia.

Najvyšší súd preskúmal z hľadiska § 267 ods. 1 tr. por. napadnuté uznesenie, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a zistil, že zákon porušený bol.

Z odôvodnenia:

Ustanovenie § 148 tr. zák. o skrátaní dane nestanoví, že páchatelom tohto trestného činu môže byť len subjekt dane (poplatku). Páchatelom a teda aj spolupáchatelom tohto trestného činu môže byť ktokoľvek, kto svojím úmyselným konaním spôsobí, že zákonná daň (poplatok) nebola jemu alebo aj inému subjektu dane (poplatku) vymeraná buď vôbec, alebo nie v zákonnej miere a daň tak bola skrátaná v značnom rozsahu. Subjekt dane a subjekt trestného činu skrátania dane nemusia byť totožné a nemožno preto zamieňať daňovú zodpovednosť tj. povinnosť zaplatiť daň a trestnú zodpovednosť za skrátanie dane.

Ak bol trestný čin spáchaný spoločným konaním dvoch alebo viac osôb, zodpovedá každá z nich, ako by trestný čin spáchala sama (§ 9 ods. 2 tr. zák.). Predpokladom spolupáchatelstva u trestného činu skrátania dane podľa § 148 tr. zák. teda je, aby daň bola vo väčšom rozsahu skrátaná úmyselným spoločným konaním páchatelov, pričom je ľahostajné, či subjektami boli všetci spolupáchatelia alebo len niektorí z nich alebo či subjektom dane bola osoba rozdielna od spolupáchatelov. Je tiež ľahostajné, či subjektom dane bol každý spolupáchatel do celej výšky skrátenej dane alebo len do jej časti.

V danom prípade podľa správneho zistenia krajského súdu založeného na správnom hodnotení vykonaných dôkazov všetci obžalovaní spoločne uzatvorili kúpnopredajnú zmluvu s manželmi Z, dohodli sa alebo súhlasili s dohodou o kúpnej cene 115 000 Kčs a všetci spoločne podpísali kúpnopredajnú zmluvu, v ktorej v rozpore so skutočnosťou bola uvedená kúpna cena len sumou 36 000,- Kčs s úmyslom skrátiť takto poplatky z prevodu nehnuteľnosti. Následok, to je skrátania poplatku v sume 6990,- Kčs, spôsobili tak všetci obžalovaní svojím spoločným konaním. Z hľadiska ich trestnej zodpovednosti je ľahostajné, že každý z nich mal podľa príslušných predpisov povinnosť zaplatiť len časť skrátenej poplatku z prevodu nehnuteľností, keď svojím konaním súčasne prispel k skrátaniu tohoto poplatku ostatnými spolupáchatelmi. Poplatok z prevodu nehnuteľností v sume 6990,- Kčs teda skrátili všetci obžalovaní svojím spoločným konaním ako spolupáchatelia v zmysle § 9 ods. 2 tr. zák. Pretože skrátili poplatok z prevodu nehnuteľnosti o 6990,- Kčs, to je podľa stálej judikatúry vo väčšom rozsahu, dopustili sa ako spolupáchatelia trestného činu skrátania dane podľa § 9 ods. 2, § 148 ods. 1 tr. zák. Krajský súd preto porušil zákon, keď každému zo spolupáchatelov pričítal len skrátanie toho poplatku, ktorý sám bol povinný zaplatiť zo svojho spoluvlastníckeho podielu a v dôsledku toho kvalifikoval ich skutok len ako priestupok vo finančnom hospodárstve podľa § 14 písm. c) zák. č. 60/1961 Zb.

V dôsledku svojho nesprávneho právneho názoru sa potom krajský súd už nezaoberal otázkou, či obžalovaní spáchali trestný čin za okolnosti podmieňujúcej použitie vyššej trestnej sadzby v zmysle § 148 ods. 2 písm. a) tr. zák., to je každý z nich „najmenej s dvoma osobami“. Právny názor okresného súdu na túto otázku, že mimo spolupáchatelov žiadne iné osoby neboli na trestnom čine zúčastnené a preto obžalovaní nespáchali trestný čin najmenej s dvoma osobami, nie je správny. Okolnosť, že páchatel spáchal trestný čin „najmenej s dvoma osobami“ zahrňuje akúkoľvek formu účastenstva, teda aj spolupáchatelstvo. Ak trestný čin skrátania dane podľa § 148 ods. 1 tr. zák. spáchali najmenej traja spolupáchatelia, každý z nich ho spáchal najmenej s dvoma osobami v zmysle § 148 ods. 2 písm. a) tr. zák. Krajský súd však bude musieť preskúmať, či okolnosť, že každý z obžalovaných spáchal trestný čin najmenej s dvoma spolupáchatelmi, v danom prípade podstatne zvyšuje stupeň nebezpečnosti trestného činu pre spoločnosť (§ 88 tr. zák.).

Najvyšší súd preto vyslovil, že napadnutým uznesením bol porušený zákon v ustanoveniach § 9 ods. 2 a § 148 ods. 1 tr. zák., toto uznesenie zrušil a vec vrátil Krajskému súdu v Bratislave na nové prejednanie a rozhodnutie.